Rozsudek Nejvyššího soudu ČSFR ze dne 28.11.1991, sp. zn. Tzv 104/91, ECLI:CZ:NS:1991:TZV.104.1991.1

Číslo: 51/1992

Právní věta: Vyšší vojenský súd nemôže postúpiť podla § 222 odst. 1 Tr.por. per analogiam vec krajskému súdu, ak predmetom konania je odvolanie proti rozsudku vojenského obvodového súdu. Taký postup je v rozpore s ustanoveniami § 13 odst. 1, resp. § 23 odst. 4 zák. č. 335/1991 Zb., o súdoch a sudcoch.

Soud: Nejvyšší soud ČSFR

Datum rozhodnutí: 28.11.1991

Spisová značka: Tzv 104/91

Číslo rozhodnutí: 51

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Postoupení věci, Pravomoc soudu vojenského

Předpisy: 141/1961 Sb. § 14
§ 15
§ 222 odst. 1 335/1991 Sb. § 13 odst. 1
§ 23 odst. 4 40/1974 Sb. § 14 204/1991 Sb. § 76

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 51/II

II. Vyšší vojenský súd nemôže postúpiť podľa § 222 odst. 1 Tr. por. per analogiam vec krajskému súdu, ak predmetom konania je odvolanie proti rozsudku vojenského obvodového súdu. Taký postup je v rozpore s ustanoveniami § 13 odst. 1, resp. § 23 odst. 4 zák. č. 335/1991 Zb., o súdoch a sudcoch.

(Rozsudok NS ČSFR zo dňa 28. 11. 1991 sp. zn. Tzv 104/91)

Na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor ČSFR, Najvyšší súd ČSFR zrušil uznesenie Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne o postúpení veci ppráp. S. Krajskému súdu v Bratislave a prikázal mu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Vojenský obvodný súd Bratislava rozsudkom sp. zn. 4T 152/91 zo dňa 13. 8. 1991 uznal obžalovaného ppráp. Policajného zboru Slovenskej republiky (PZ SR) J. S. za vinného z trestného

činu ublíženia na zdraví podľa § 221 odst. 1 Tr. zák., ktorý spáchal v spolupáchateľstve podľa § 9 odst. 2 Tr. zák. s dvoma ďalšími mužmi tak, že dňa 1. 4. 1991 okolo 20.00 hod. v K. napadol JUDr. V. D., ktorému údermi päsťou a kopancami spôsobil rozličné zranenia, pre ktoré musel byť liečený v pracovnej neschopnosti do 20. 4. 1991.

Za to bol odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere troch mesiacov, ktorého výkon mu bol podľa § 58 odst. 1 písm. a), § 59 odst. 1 Tr. zák. podmienečne odložený na skúšobnú dobu jedného roka.

Tento rozsudok nenabudol právoplatnosť, pretože ho obžalovaný napadol včas podaným odvolaním. Vyšší vojenský súd v Trenčíne však odvolanie vecne neprejednal a namiesto toho uznesením sp. zn. 1To 125/91 z uvedeného dňa podľa § 222 odst. 1 Tr. por. per analogiam vec postúpil na prerokovanie Krajskému súdu v Bratislave. Uznesenie v zmysle § 140 odst. 1 písm. a) Tr. por. sa stalo právoplatným a vykonateľným ihneď.

Svoje rozhodnutie odôvodnil vyšší vojenský súd tak, že dňa 25. 9. 1991 SNR neschválila zákonné opatrenie svojho predsedníctva o podriadení príslušníkov PZ SR pod právomoc vojenských súdov. V dôsledku toho vraj nemal právo odvolanie obžalovaného prejednať, pretože už nejestvuje osobitný zákon v zmysle § 14 odst. 1 písm. b) Tr. por., ktorý takú právomoc zakladal. Malo ísť o prekážku, pre ktorú vojenské súdy už nie sú príslušné prerokúvať trestné činy príslušníkov PZ SR.

Proti citovanému uzneseniu Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne podal dňa 31. 10. 1991 generálny prokurátor ČSFR sťažnosť pre porušenie zákona bez toho, že by uviedol, či ju podáva v prospech alebo v neprospech obvineného. V úvode sťažovateľ poukázal na zák. č. 40/1974 Zb., o Zbore národnej bezpečnosti (ďalej ZNB), najmä na jeho § 14, ďalej na zákonné opatrenie Predsedníctva SNR č. 57/1991 Zb., zákon SNR č. 204/1991 Zb., o Policajnom zbore SR, zák. opatrenie Predsedníctva SNR č. 320/1991 Zb. a uznesenie SNR č. 161 zo dňa 25. 9. 1991, z ktorých vidno ako sa menila právomoc vojenských súdov vôči príslušníkom PZ SR po 1. 3. 1991, keď tento zbor vznikol.

Svoj nesúhlas s napadnutým uznesením oprel generálny prokurátor ČSFR o výklad ustanovení § 14 odst. 1 a § 15 odst. 1, 2 Tr. por. Z nich vyvodil, že určujúce pre právomoc vojenských súdov je to, či bol páchateľ príslušníkom zboru v zmysle § 14 odst. 1 písm. b) Tr. por. v čase, keď trestný čin spáchal, a nie či ním je v čase, keď čin vyšiel najavo alebo je prerokúvaný orgánmi činnými v trestnom konaní. Inak by totiž ustanovenie – 15 odst. 2 Tr. por. nemalo zmysel, pretože situácia tam predpokladaná by nemohla nikdy nastať. Preto je bezvýznamná otázka, kedy nadobudlo účinnosť rozhodnutie, ktorým SNR neschválila zákonné opatrenie svojho predsedníctva č. 320/1991 Zb.

Generálny prokurátor ČSFR uzavrel sťažnosť pre porušenie zákona konštatovaním, že obvinený ppráp. S. mal spáchať zažalovaný trestný čin dňa 1. 4. 1991, kedy sa na príslušníkov PZ SR ešte vzťahoval § 14 zák. č. 40/1974 Zb., ktorý pre nich zakladal právomoc vojenských súdov. Preto navrhol, aby Najvyšší súd ČSFR vyslovil, že napadnutým uznesením bol porušený zákon v § 14 odst. 1 písm. b) a § 222 odst. 1 Tr. por., aby uznesenie podľa § 269 odst. 2 Tr. por. zrušil a aby ďalej postupoval podľa – 270 odst. 1 Tr. por.

Najvyšší súd ČSFR preskúmal podľa § 267 odst. 1 Tr. por. správnosť výroku napadnutého rozhodnutia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a zistil, že zákon bol vo vytýkanom smere porušený.

Pre určenie, či je na prerokúvanie veci kompetentný vojenský alebo všeobecný súd (§ 14 Tr. por.), je rozhodujúce, kedy bol trestný čin spáchaný a nie kedy ho súd prerokováva. Tento záver vyplýva zo znenia § 15 odst. 1 Tr. por., ktorý určuje, že právomoc vojenských súdov podľa § 14 odst. 1 sa vzťahuje len na trestné činy spáchané počas trvania pomeru, ktorý túto právomoc zakladá.

Pokiaľ ide o tento pomer, treba vychádzať z toho, že až do 20. 6. 1991, kedy nadobudol účinnosť zák. SNR č. 204/1991 Zb., o Policajnom zbore SR, podliehal ppráp. S. podľa § 14 zák. č. 40/1974 Zb., o Zbore národnej bezpečnosti nepochybne vojenskej súdnej právomoci. Napriek tomu, že od 1. 3. 1991, tj. od účinnosti zákonného opatrenia Predsedníctva SNR č. 57/1991 sa z Verejnej bezpečnosti stal v Slovenskej republike Policajný zbor. Ustanovenia zák. č. 40/1974 Zb. stratili totiž vôči jeho príslušníkom účinnosť už prijatím zák. SNR č. 204/1991 Zb. (pozri jeho § 76 odst. 2 bod 1.).

Z hľadiska zákona je irelevantné, že tento pomer u obvineného S. zanikol nie tak, ako to bolo až doteraz zvyčajné, tj. odchodom alebo prepustením zo ZNB, ale preto, že osobitným zákonom bol ako bývalý príslušník ZNB prevedený do Policajného zboru SR a v dôsledku znenia tohoto zákona už nepodlieha naďalej jurisdikacii vojenských súdov a ustanoveniam o vojenských trestných činoch. Podstatné je, že pomer zakladajúci u ppráp. S. právomoc vojenských súdov od 20. 6. 1991 (s výnimkou krátkeho intermeza medzi 13. 8. – 31. 10. 1991, kedy platilo zákonné opatrenie Predsedníctva SNR č. 320/1991, ktorým boli príslušníci PZ SR podriadení právomoci vojenských súdov) netrvá, pričom trestný čin, z ktorého bol obvinený, vyšiel najavo 6. 4. 1991. Trestný čin obvineného nevyšiel tedy najavo až po skončení pomeru zakladajúceho právomoc vojenských súdov v zmysle § 15 odst. 2 Tr. por. Vyšší vojenský súd v Trenčíne preto nemal zákonný dôvod postúpiť vec všeobecnému súdu. Svojim rozhodnutím porušil zákon v ustanoveniach § 14 odst. 1 písm. b) a § 222 odst. 1 Tr. por., aj keď ho použil analogicky.

Napokon Najvyšší súd ČSFR v súvislosti s prejednávanou vecou považuje za potrebné upozorniť ešte na ďalšiu chybu vyššieho vojenského súdu, spočívajúcu v tom, že postúpil odvolanie smerujúce proti rozsudku vojenského obvodného súdu na prejednanie krajskému súdu. Takýto postup vylučujú ustanovenia § 13 odst. 1 a § 23 odst. 4 zák. č. 335/1991 Zb., o súdoch a sudcoch, ktorými sa určuje, že krajské súdy rozhodujú ako súdy druhého stupňa vo veciach, v ktorých rozhodovali v prvom stupni okresné súdy alebo štátne notárstva a vyššie vojenské súdy rozhodujú ako súdy druhého stupňa vo veciach, v ktorých rozhodovali v prvom stupni vojenské obvodové súdy. Preto nie je možné, aby o odvolaní proti rozsudku vojenského obvodného súdu rozhodoval krajský súd alebo odvolaní proti rozsudku okresného súdu rozhodoval vyšší vojenský súd. Ak by tu bol skutočne dôvod na postúpenie všeobecnému súdu, muselo by sa rozhodnutie vojenského obvodného súdu zrušiť a vec postúpiť všeobecnému súdu prvého stupňa.

Po konštatovanom porušení zákona v uvedených smeroch Najvyšší súd ČSFR napadnuté uznesenie zrušil a vyššiemu vojenskému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokúval a rozhodol.